

EUROOPA KOHTU OTSUS

10. JUULI 1980*

Kohtuasjas 32/79,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunikud Donald W. Allen ja John Temple Lang, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigusnõunik Mario Cervino, Jean Monnet' hoone, Kirchberg,

hageja,

keda toetavad:

Taani Kuningriik, esindaja: välisministeeriumi ühisturuosakonna sekretariaadi juhataja Per Lachmann, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Taani Kuningriigi suursaatkond

Prantsuse Vabariik, esindaja kirjalikus menetluses välisministeeriumi õigusosakonna juhataja Guy Ladreit de Lacharriere ning suulises menetluses sama osakonna nõunik Philippe Moreau Defarges, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Prantsusmaa suursaatkond,

Iirimaa, esindaja kirjalikus menetluses *Chief State Solicitor* Louis J. Dockery ning suulises menetluses Dublini advokatuuri *barrister* D.N.C Budd, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Iirimaa suursaatkond,

Madalmaade Kuningriik, esindaja: välisministeeriumi abiõigusnõunik A. Bos, keda abistab põllumajandus- ja kalandusministeeriumi õigusnõunik C. J. Heringa, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Madalmaade suursaatkond,

menetlusse astujad,

versus

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja kirjalikus menetluses *Assistant Treasury Solicitor* R. D. Munrow, keda abistavad T. H. Bingham, *QC*, Gray's Inn, ja P. G. Langdon-Davies, *barrister*, Inner Temple, ning suulises menetluses *Lord Advocate* Lord Mackay of Clashfern, *QC*, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Suurbritannia Suursaatkond,

kostja,

mille esemeks tuvastada, et võttes oma rannikuvete teatavates kalastuspiirkondades merekalapüüki puudutavaid ühepoolseid meetmeid, on Ühendkuningriik rikkunud EMÜ asutamislepingust tulenevaid kohustusi,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed A. O'Keeffe ja A. Touffait, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans ja O. Due,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: A Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. 27. veebruaril 1979. aastal esitas komisjon EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagiavalduse, millega palus tuvastada, et Ühendkuningriik on rikkunud EMÜ asutamislepingust tulenevaid kohustusi, võttes merekalapüüki puudutavaid ühepoolseid meetmeid, mis puudutavad

- heeringapüüki Mourne'i kalastuspiirkonnas, mis asub Iirimaa ja Põhja-Iirimaa idaranniku lähedal;
- heeringapüüki Mani saare ja Iiri mere kalastuspiirkonnas;
- tursikupüük kalastuspiirkonnas, mis on tuntud nime „Norra tursikukaitseala” järgi, külgnedes Šotimaa ida- ja põhjarannikuga.

Vaidluste taust

2. Tuleks meelde tuletada, et 1977. aastal reguleerisid kolme kõnealust kalastusvööndit nõukogu määrused, millele on allpool kõigi kolme vaidluse elemendi osas viidatud. Komisjon esitas nõukogule aegsasti ettepanekud jätkata nende meetmete võtmist teatavate muudatustega ka 1978. aastal. Nõukogus tekkinud püsivate lahkarvamuste tõttu osutus 1978. aastaks ühenduse kaitsemeetmete jõustamine võimatuks. 30.–31. jaanuari 1978 istungil selgus, et nõukogus lahenduse leidmise püüdlused olid lõplikult ebaõnnestunud.

3. Sellises olukorras esitas nõukogu 31. jaanuaril 1978 järgmise avalduse:

“Nõukogu ei jõudnud nimetatud istungil uue ühise kalanduspoliitika osas kokkuleppele, kuid nõustus hiljem jätkama nende küsimuste läbivaatamist. Kuni kalavarude kaitse ja majandamise ühise süsteemi rakendamiseni kohustusid kõik delegatsioonid kohaldama siseriiklike meetmeid ainult siis, kui need on hädavajalikud, taotlema neile komisjoni heakskiitu ning tagama, et need ei ole diskrimineerivad ja on kooskõlas asutamislepinguga.”

4. Ühendkuningriigi valitsus teavitas oma 2. veebruari 1978. aasta kirjas komisjoni, et nõukogu 30.–31. jaanuari 1978 istungi tulemuse põhjal kavatses ta siseriiklikul tasandil säilitada 31. jaanuaril 1978 kehtinud kaitsemeetmed Ühendkuningriigi püügipiiridesse jäävates vetes. Komisjoni taotlusel saatis Ühendkuningriigi valitsus 13. veebruaril 1978 nende meetmete nimekirja. Selles nimekirjas nimetati kahte Mani saare ja Iiri mere kalastuspiirkonda käsitlevat meetet ning ühte Norra tursikukaitseala käsitlev meede; nimekirjas ei olnud ühtegi Mourni kalastuspiirkonda käsitlevat meetet.

5. 1978. aasta juulis teavitas Ühendkuningriigi valitsus komisjoni oma kavatsusest muuta Norra tursikukaitseala käsitlevat meetet; augustis taotles komisjoni heakskiitu Iiri mere suhtes kohaldatava korra muutmiseks; lõpuks septembris tegi komisjonile teatavaks kaitsemeetmete projekti Mourni kalastuspiirkonna osas. Briti valitsuse teatatud meetmed jõustati tegelikult 1978. aasta septembris. Nende meetmete üksikasjad on toodud allpool seoses iga konkreetse kalastusvööndiga.

6. Komisjon teavitas 27. oktoobri 1978. aasta kirjas Ühendkuningriigi valitsust, et tema arvates rikuvad kolme piirkonna suhtes vastu võetud meetmed ühenduse õigusakte mitmes aspektis. Pärast Ühendkuningriigi märkuste saamist esitas komisjon 17. jaanuaril 1979 asutamislepingu artiklis 169 nimetatud põhjendatud arvamuse.

7. Komisjoni etteheited võib kokku võtta järgmiselt:

a) Mourni kalastuspiirkonna puhul heitis komisjon ette seda, et suuremaks osaks 1978. aastast jättis Ühendkuningriik kaitsmata hävimisohus olevad heeringavarud, et Ühendkuningriik ei täitnud ühenduse õigusaktides sätestatud konsulteerimiskohustust 1978. aasta septembris hilinenult vastuvõetud kaitsemeetmete osas ja et ta sidus need meetmed Põhja-Iiri vööndi rannapüügi erandiga, mis oli otseselt vastuolus kaitsevajadustega ja mis anti pealegi teiste liikmesriikide kalurite suhtes diskrimineerivatel tingimustel;

b) Mani saare ja Iiri mere kalastuspiirkonna puhul heitis komisjon ette seda, et Ühendkuningriik kohaldas ühepoolset nii 1977. kui ka 1978. aastal püügilitsentside süsteemi, mille puhul ei toimunud asjakohast konsulteerimist ning mille üksikasjalikud rakendamiseeskirjad kõrvaldaksid kõnealuselt kalastusvööndist teiste liikmesriikide kalurid, eelkõige Iiri kalurid, kes olid neis vetes traditsiooniliselt kalastanud;

c) Norra tursikukaitseala puhul heitis komisjon ette seda, et Ühendkuningriik laiendas ühepoolset selle kaitseala piire kahe pikkuskraadi võrra ida suunas, ilma et oleks seda meetet põhjendanud kui hädavajalikku ja kiireloomulist kaitsemeetet, kahjustades sellega märkimisväärset traditsiooniliselt selles piirkonnas Taani kalalaevastiku poolt teostatavat tööstuslikku kalapüüki.

Kohaldatavad õigusaktid ja volituste jaotus

8. Euroopa Kohtul on olnud võimalus selles küsimuses kohaldatavad ühenduse õiguse elemendid üksikasjalikult välja tuua 14. juuli 1976. aasta otsuses liidetud kohtuasjades 3, 4 ja 6/76: *Cornelis Kramer jt* (EKL 1976, lk 1279) ja 16. veebruari 1978. aasta otsuses kohtuasjas 61/77: *Euroopa Ühenduste Komisjon v Irimaa* (EKL 1978, lk 417). Käesoleva vaidluse esemeks olevate asjaolude toimumise ajal oli õiguslik olukord põhimõtteliselt samasugune.

9. Seetõtu piisab, kui meenutada, et ühise kalanduspoliitika aluseks on EMÜ asutamislepingu artikli 3 punkt d ja artikkel 38. Ühinemisakti artiklis 102 tunnistati, et kalastuspiirkondade kaitse ja mere bioloogiliste ressurside säilimine on osa nimetatud poliitikast ning pandi nõukogule ülesanne võtta vastu teatava aja jooksul ja komisjoni ettepaneku põhjal selleks asjakohased meetmed. Vastavad põhisuunised kehtestati nõukogu 19. jaanuari 1976. aasta määruses (EMÜ) nr 101/76 ühise struktuuripoliitika kehtestamise kohta kalamajanduses (EÜT L 20, lk 19), mille artiklid 2, 3 ja 4 on antud kohtuasja puhul eriti olulised.

10. Eespool nimetatud otsustes rõhutas Euroopa Kohus veel, et ühendusel on pädevus võtta kaitsemeetmeid ja et kui ühendus on seda pädevust kasutanud, välistavad tema vastuvõetud sätted kõigi liikmesriikide vastuoluliste sätete kohaldamise; teiselt poolt on liikmesriikidel kuni ühinemisakti artiklis 102 sätestatud üleminekuperioodi lõpuni ja kuniks ühendus ei ole veel täielikult oma pädevust kasutanud, õigus oma jurisdiktsiooni piires võtta asjakohaseid kaitsemeetmeid, ilma et see siiski piiraks neile asutamislepinguga, eriti selle artikliga 5, pandud koostöökohustust.

11. Pidades silmas raskusi, mis takistavad nimetatud perioodil ühise kalavarude kaitse poliitika rakendamist, võttis nõukogu komisjoni ettepanekul 3. novembril 1976 vastu resolutsiooni, mida tuntakse ka "Haagi resolutsiooni VI lisana" ja milles sätestatakse, et kui nimetatud perioodi ühenduse meetmeid ei võeta, "võivad liikmesriigid võtta ajutiselt ja mittediskrimineerival viisil asjakohaseid meetmeid nende ranniku lähedusse jäävates kalastusvööndites asuvate kalavarude kaitse tagamiseks". Resolutsioonis lisatakse, et "enne selliste meetmete vastuvõtmist taotlevad asjaomased liikmesriigid heakskiitu komisjonilt, kellega tuleb konsulteerida menetluste kõikidel etappidel". Seda, et nimetatud resolutsioon on liikmesriikide jaoks siduv, ei ole vaidlustatud. Pidades silmas 1978. aasta alguses nõukogus peetud läbirääkimiste ebaõnnestumist, kinnitas nõukogu veel kord Haagi resolutsiooni sätted eespool nimetatud 31. jaanuari 1978. aasta resolutsioonis.

12. Kuigi liikmesriikide õigust võtta kõnealusel perioodil kaitsemeetmeid ei ole vaidlustatud, on poolte vahel tekkinud põhimõtteline erimeelsus nimetatud pädevuse olemuse ja ulatuse osas. Ühendkuningriigi arvates on liikmesriikidel algne pädevus reguleerida kalapüüki oma jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes, mille ulatus sõltub alati rahvusvahelise õiguse sätetest. Ta möönab, et kõnealust pädevust saab loomulikult piirata asutamislepinguga. EMÜ liikmesriikide puhul piirasid seda määruse nr 101/76, Haagi resolutsiooni VI lisa ja 31. jaanuari 1978. aasta deklaratsiooni sätted. Eelkõige pandi liikmesriikidele selle pädevuse teostamist puudutavad kohustused määruse nr 101/76 artikli 2 lõikes 2 ja artiklis 3. Sama määruse artiklis 4 anti nõukogule kaitsemeetmete võtmise pädevus. Selline nõukogu üdevus piirab liikmesriikide pädevust aga üksnes siis, kui nõukogu on kaitsemeetmete võtmise pädevust kasutanud.

13. Vastupidiselt sellele seisukohale väidab komisjon, et ühenduse määruste jõustamisega oli nõukogu kasutanud oma pädevust kolme kõnealuse kalastusvööndi osas ja et komisjon oli ise näidanud üles initsiatiivi ja esitanud nõukogule ettepanekud 1978. aastal kohaldatava kalapüügikorra kindlaksmääramiseks. Prantsuse valitsus toetab seda seisukohta ja väidab, et kui ühinemislepingu artiklis 102 kehtestatud üleminekuperioodi kestel säilitavad ühenduse liikmesriigid kalapüügi reguleerimise pädevuse, on selline

pädevus üksnes üleminekuline. Vaidluse esemeks olevad Briti ühepoolsed meetmed võeti sektorites, milles olid vastu võetud ühenduse määrused ja milles nõukogu arutas komisjoni esitatud ettepanekuid uute meetmete vastuvõtmise kohta. Ühenduse kohalolek nimetatud sektoris oli seetõttu väga selge ning ühenduse eeskirjade kehtivuse lõppemine ei saa nimetatud eeskirjade kohaldamisalasse kuuluvat sektorit ühenduse jurisdiktsiooni alt välja jätta ning see ei lõpeta seega ühenduse pädevust.

14. Sellega seoses tuleb kohus meelde eelpool nimetatud otsustes juba öeldut, et vastavalt EMÜ asutamislepingust ja ühinemisaktist tulenevatele kohustustele on ühendusel pädevus kehtestada kalavarude kaitsemeetmed liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes. Eespool kirjeldatud õigusliku olukorra tunnustamisel põhineva ühinemisakti artikli 102 eesmärk on avada pärast ühenduse laienemisest tingitud meresektori märkimisväärset suurenemist uus ülemineku periood, mille kestel peab nõukogu kehtestama vajalikud kaitsemeetmed.

15. Siiski on vaja rõhutada, et alates 1977. aastast oli nõukogu kasutanud oma pädevust kõikide hagi käsitletud merevööndite osas. Nõukogu suutmatust teha otsust nende meetmete kehtivuse pikendamise kohta 1978. aastal, ei too kaasa ühenduselt tema pädevuse äravõtmist ega liikmesriikide tegutsemisvabaduse taastamist kõnealuses valdkonnas. Sellises olukorras pidid liikmesriigid nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate merevööndite osas võtma vajalikke kaitsemeetmeid ühisest huvist lähtudes ning kooskõlas ühenduse õigusaktidest tulenevate materiaalõiguslike ja menetluseeskirjadega, millest peamisi nimetati eespool.

16. Eelnimetatud arvesse võttes tuleb hinnata komisjoni esitatud hagi kolme elementi.

Mourne'i kalastuspiirkond

17. Mourne'i kalastuspiirkond asub 12 miili laiuses vööndis Iirimaa ja Põhja-Iirimaa rannikust idas. See on jagatud Ühendkuningriigi kalastusvööndiks ja Iirimaa kalastusvööndiks ning see on olnud traditsiooniliselt piirkond, millele oli juurdepääs mõlema liikmesriigi kaluritel. Vaidlust ei ole selle üle, et nimetatud vööndi heeringavarud on otseses hävimisohus. Sellise olukorra on tuvastanud Rahvusvaheline Mere uurimise Nõukogu ja seda on tunnistanud kõik pooled.

18. Seda olukorda silmas pidades keelas nõukogu 25. juuli 1977. aasta määruse nr 1672/77 teatavate heeringavarude kaitse ja majandamise ajutiste meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 186, lk 27) artikliga 3 nimetatud vööndis otsese heeringapüügi. 21. detsembri 1977. aasta määrusega nr 2899/77 (EÜT L 338, lk 5) pikendati nimetatud keeldu kuni 31. jaanuarini 1978. Nõukogule 1978. aasta kohta esitatud ettepanekutes tegi komisjon ettepaneku pikendada nimetatud keeldu kogu 1978. aastaks. Vaidlust ei ole selles, et kohe pärast nõukogus peetud läbirääkimiste ebaõnnestumist võttis Iirimaa komisjoni heakskiidul vastu sätteid, millega keelati kogu heeringapüük Iirimaa jurisdiktsiooni alla kuulavas Mourne'i kalastuspiirkonna osas; nimetatud keeld jõustus alates 6. veebruarist 1978.

19. Ühendkuningriik omalt poolt ei võtnud enda jurisdiktsiooni alla kuuluva Mourne'i kalastuspiirkonna osa käsitlevaid meetmeid kuni 1978. aasta septembrini. Briti valitsus teavitas 18. septembril 1978 komisjoni vastavalt Haagi resolutsiooni VI lisale, et saada komisjoni heakskiitu Põhja-Iirimaa ranniku läheduses oleva Mourne'i kalastuspiirkonna osa koheseks sulgemiseks 1978. aasta lõpuni. Nimetatud teatisele lisati määruse projekt.

20. Nimetatud projektist ilmneb, et meede pidi jõustuma 19. septembri keskööl, kuid laevadele, mille registreeritud pikkus on väiksem kui 35 jalga, tehti erand, mille kohaselt võis Põhja-Iirimaa County Down'i rannikust poole miili kaugusel püüda heeringat alates 20. septembrist kuni 400 tonni suuruse kvoodi täitumise päevani või hiljemalt 27. oktoobrini 1978. Tuleks märkida, et ebaselgeks jäi, kas nimetatud kvoot kavatseti püüda nimetatud ajavahemikus, nagu näib tulenevat Briti valitsuse teatisest, või oli tegu terve püügihooaega puudutava kogukvoodiga, nagu selgitas Ühendkuningriik kohtuistungil.

21. Komisjon ei kiitnud Ühendkuningriigi teavitatud meetet heaks. Nimetatud meede jõustati määrusega Herring (Restriction of Fishing) Regulations (Northern Ireland) 1978 nr 277, mis vastas komisjonile esitatud tekstile. Nimetatud sätetes kehtestatud erandi tühistas Herring (Restriction of Fishing) (Amendment) Regulations (Northern-Ireland) 1978 nr 286, mis jõustus 26. septembril 1978. Ühendkuningriigi valitsuse selgitustest tulenevalt täitus nimetatud kuupäeval 400 tonni suurune püügikvoot.

22. Põhjendatud arvamuses ja hagi toodud komisjoni etteheited puudutavad peamiselt Ühendkuningriigi poolt eespool kirjeldatud meetme võtmisel järgitud menetlust ja nimetatud meetme sisu. Komisjon leiab, et teavitades 18. septembril meetmest, mis pidid jõustuma järgmisel päeval, ei saa väita, et Ühendkuningriigi valitsus oleks tõsiselt püüdnud saada komisjoni heakskiitu kooskõlas Haagi resolutsiooni VI lisaga. Komisjoni väitel on selline käitumine seda enam vastuvõetamatu, et on üldiselt teada, et kalandusminister tegi 7. juulil 1978 House of Commons'ile avalduse, millest ilmneb, et tol päeval oli 18. septembril 1978 teavitatud meede juba ettevalmistamisel. Vastuvõetud meetme üksikasjade osas arvab komisjon, et Põhja-Iirimaa ranniku teatud piirkonna suhtes kehtestatud erand, olgugi, et see piirdus 400 tonni suuruse kogupüügiga, oli otseselt vastuolus kaitsevajadustega ning et lisaks oli määruses Herring (Restriction of Fishing) Regulations (Northern Ireland) 1978 nr 277 sätestatud kalalaevade maksimumpikkus silmnähtavalt diskrimineeriv, kuna erand oli tahtlikult kehtestatud nii, et see soosiks üksnes rannapüügile omaseid väikelaevu.

23. 31. jaanuaril 1978. aastal lõppenud ühenduse kaitsemeetme kehtivusaja ja Ühendkuningriigi poolt 1978. aasta septembris vastuvõetud meetme vahelise perioodi kohta toob komisjon välja, et lisaks Ühendkuningriigi valitsuse poolt lubatud 400 tonni suurusele täiendavale püügile oli Rahvusvahelise Mere Uurimise Nõukogu hinnangul püütud kokku 2350 tonni ehk rohkem kui üks kolmandik 1978. aasta alguses hinnanguliselt olnud 6900 tonni suurusest heeringavarust. Neid väiteid silmas pidades palus Euroopa Kohus komisjonil näidata, mis kuupäeval täpselt oleks 1978. aastal tulnud nimetatud võõndis püügikeeldu rakendada. Sellele küsimusele vastas komisjon, et võõnd oleks tulnud sulgeda võimalikult kiiresti pärast ühenduse määruse kehtivuse kaotamist ja nõukogus 31. jaanuaril 1978 ilmnenu erimeelsusi. Asjaolu, et teine asjaomane liikmesriik suutis võtta sellise meetme komisjoni nõusolekul juba 6. veebruaril, näitab, et Ühendkuningriik oleks saanud samamoodi tegutseda veebruarikuu jooksul. Komisjon

arvab seetõttu, et Ühendkuningriigil oli ühenduse õigusaktidest tulenev kohustus keelata kogu otsene heeringapüük Mourne'i kalastuspiirkonnas hiljemalt 6. veebruaril 1978.

24. Ühendkuningriigi valitsus ei vaidlusta 1978. aastal Mourne'i kalastuspiirkonna tegelikku püügimahtu, kuid väidab, et komisjoni esitatud arvud puudutavad kogu kalastuspiirkonda ning vaid osa toodud tonnaažist püüti Ühendkuningriigi ranniku ääres asuvast osast, ülejäänud on püütud Iirimaa ranniku lähedusest ja Iiri mere põhjaosast. 1978. aasta septembris võetud meetme osas selgitab Ühendkuningriik, et kiire tegutsemine oli vajalik, kuna sel ajal olid Briti ametiasutused kindlaks teinud, et traalerid olid sisenenud kõnealusesse kalastusvööndisse. Kalalaevalde, mille registreeritud pikkus on väiksem kui 35 jalga, tehtud 400 tonni suuruse kvoodiga erandi osas väidab Briti valitsus, et see oli vaid ajutine meede, mille eesmärk oli kaitsta kalastuspiirkonna täieliku sulgemise järel kannatavate väikeste rannakalurite huve. Ta väidab, et seda liiki ajutisi meetmeid võib leida ka ühenduse enda määrustes.

25. Kohus leiab, et mitut tegurit koos vaadates saab asuda seiskuhale, et Ühendkuningriigil oli kohustus kõnealuses vööndis kaitsemeetmeid võtta. Faktiliselt ei vaielda selle üle, kõigi poolte poolt tunnustatud olemasolevate teaduslike arvamuste kohaselt oleks Mourne'i kalavarude kaitsmiseks pidanud püügi täielikult keelama. Õiguslikult võib liikmesriikide, kelle jurisdiktsiooni alla nimetatud kalastusvöönd jäi, kohustuse tuletada eespool nimetatud õigusnormide koostõendist. Seega nii ühinemisakti artikkel 102 kui ka nõukogu määrus (EMÜ) nr 101/76, eriti selle artikkel 4, nagu ka Haagi resolutsiooni VI lisa ja nõukogu 31. jaanuari 1978. aasta deklaratsioon põhinevad kõik kahekordsel eeldusel, et ühenduse vastutusalasse kuuluvates merevetes tuleb kindlakstehtud kaitsevajaduste täitmiseks võtta meetmeid ning et kui neid meetmeid ei saa ühenduse tasandil õigeaegselt võtta, on liikmesriikidel mitte üksnes õigus, vaid ka kohustus tegutseda ühenduse huvides. Kuigi kahes eespool nimetatud nõukogu resolutsioonis rõhutatakse kõigepealt nõuet, et siseriiklikud kaitsemeetmed ei tohi minna kaugemale kui hädavajalik, siis, võttes arvesse kuni 31. jaanuarini 1978 kehtivaid eeskirju, nende eeskirjade eesmarke ja asutamislepingu artiklis 5 kehtestatud üldiseid kohustusi, tunnuastatakse neis bioloogilisest seisukohast põhjendatud ning mitte üksnes asjaomaste liikmesriikide konkreetset kasu, vaid ühenduse ühisi huve arvestavate kaitsemeetmete vajalikkust ja seaduslikkust.

26. Kuna komisjon ei ole esitanud mingit ametlikku seisukohta küsimuses, millisest kuupäevast pidanuks 1978. aastal kõnealuse kalastusvööndi sulgemine jõustuma, uurib kohus üksnes Ühendkuningriigi poolt alates 20. septembrist 1978 kasutuselevõetud meetme vastavust ühenduse õigusaktide nõuetele. Nimetatud meetme aluseks olevat põhimõtet ei saa kritiseerida, kuna sellega tunnustatakse, ehkki hilinenult, Ühendkuningriigi kohustust võtta nimetatud kalastusvööndis kasutusele kaitsemeede, mis vastab kõnealuste kalavarude olemasolu ohustava ohu tõsidusele.

27. Seda kaitsevajadust, mille olemasolu ja tõsidus on väljaspool kahtlust, ohustab aga asjaolu, et Põhja-Iiri rannakaluritel oli lubatud püüda nimetatud kalavarudest täiendavad 400 tonni, olenemata seejuures, millise tähtaja jooksul seda teha tuli. Kuna kalastuspiirkonna sulgemist käsitlev meede, mis võeti 1978. aasta septembris, oli tuvastatud olukorda arvestades niigi juba hilinenud, ei saa seda täiendavat möödust õigustada ka "ajutise meetmena". Nagu komisjon on põhjendatud arvamuses õigesti

märkinud, oleks olnud kõnealuseid kalureid, nagu ka muid ühenduse kalureid soosivaid ajutisi meetmed võtta juhul, kui Ühendkuningriik oleks tõstatanud selle küsimuse õigeaegselt järgides ühenduse menetlust ning kooskõlas eespool nimetatud põhimõtetega. Käesoleval juhul on selge, et kalalaeval, mille registreeritud pikkus on väiksem kui 35 jalga, sellise möönduse tegemise eesmärgiks ja mõjaks oli anda kõnealuse liikmesriigi rannapüügile tunnustatud kaitsevajadustega vastuolus olev eelis. Sellega seoses saab kohus viidata põhjendustele, mis on esitatud eespool nimetatud 16. veebruari 1978. aasta kohtuotsuse (Euroopa Ühenduste Komisjon v. Iirimaa) lõigetes 69-80 ja milles käsitletakse samalaadset meetet.

28. Lõpuks on vaja märkida, et kõnealusel juhul Ühendkuningriigi poolt kasutatud menetlus ei olnud kooskõlas Haagi resolutsiooni VI lisas kehtestatud nõuetega. Meetme projekti, mille üksikasjadest ilmnesid selgelt ühenduse õigusega seotud probleemid, esitamist komisjonile ühe päevase etteteatamisega pärast pikka perioodi, mille jooksul Ühendkuningriik ei olnud tegutsenud, ei saa pidada kooskõlas olevaks Haagi resolutsiooni VI lisas kehtestatud kohustusega, mis eeldab, et komisjoniga tuleks konsulteerida kavandatavate meetmete koostamise igal etapil, et komisjonil oleks piisavalt aega nende meetmete hindamiseks ja varakult oma arvamuse esitamiseks. Antud juhul toimus Briti valitsus nii, et tegemist oli juba toimunud faktiga ja sellist toimimist ei saa pidada ühenduse õigusaktide nõuetega kooskõlas olevaks.

29. Kõikidel neil põhjustel tuleb asuda seisukohale, et nii järgitud menetluse kui 20. septembril 1978 kehtestatud keelu osas tehtud erandi osas on Ühendkuningriik rikkunud asutamislepingust tulenevaid kohustusi.

Mani saare ja Iiri mere kalastuspiirkond

30. Kõnealune kalastusvöönd, mis vastab Rahvusvahelise Mere Uurimise Nõukogu poolt kindlaks määratud VI osa punktile a ja mille täpsed piirid on vaidluse lahendamise seisukohast ebaolulised, asub Iiri meres Suurbritannia ja Iirimaa vahel; Mani kalastuspiirkond, mille suhtes kehtivad erieeskirjad, moodustub Mani saart ümbritsevast 12 miili laiusest vööst Iiri meres.

31. 2. augusti 1977. aasta määrusega nr 1779/77 heeringapüügi ajutiste kaitse- ja majandamismeetmete kehtestamise kohta Iiri meres (EÜT L 196, lk 4) kehtestas nõukogu 1977. aastaks teatavad heeringavarude kaitse- ja majandamismeetmed kõnealuses vööndis. Nimetatud meetmete hulka kuulusid Mani saare vetes ning Mani saare ja Ühendkuningriigi lääneranniku vahelistes vetes hooajaline püügikeeld 1. oktoobrist 19. novembrini 1977 (artikkel 1), Prantsusmaa, Iirimaa, Madalmaade ja Ühendkuningriigi vahel jaotatud 13 200 tonni suuruse püügikvoodi kehtestamine kogu Iiri merel (artikkel 2) ning heeringa kaaspüüki käsitlev säte (artikkel 3). Artikli 4 kohaselt pidid liikmesriigid võtma "nii palju kui võimalik kõik käesoleva määruse sätetele vastavuse tagamiseks vajalikud meetmed". Nimetatud määruse preambula põhjendustes tuletatakse meelde eritingimusi, millistel kohaldatakse asutamislepingut Mani saare suhtes vastavalt asutamislepingu artikli 227 lõike 5 punktile c ja ühinemisakti protokollile nr 3.

32. Ühendkuningriik kehtestas 8. augustil 1977 kaks määrust, Herring (Irish Sea) Licencing Order 1977 nr 1388 ja Herring (Isle of Man) Licencing Order 1977 nr 1389.

Neid kahte määrust võib käsitleda määruse nr 1779/77 rakendamisenä Ühendkuningriigis. Tuleks tähele panna, et nimetatud kaks määrust on 31. jaanuaril 1978 kehtivate ja 1978. aasta jooksul jõus hoitud meetmete loetelus, mis tehti komisjonile teatavaks pärast nõukogu läbirääkimiste ebaõnnestumist 30.–31. jaanuaril 1978, nagu eespool näidatud.

33. Kahe määruse eesmärk on keelata heeringapüük kõnealustes merevööndites, välja arvatud kaluritel, kellel on Iiri mere osas Ühendkuningriigi valitsuse antud litsents ning Mani saare vete osas nimetatud saare Board of Agriculture and Fisheries' antud litsents. Kaks määrust ei sisalda mingeid sätteid nende litsentside andmise tingimuste, nendega antavate õiguste ega nende andmisega seotud kohustuste kohta. Seega jäetakse neis litsentside andmine ja nende ulatus täielikult pädevate asutuste otsustada. Litsentsitaotluste ja eespool nimetatud määruste alusel antud litsentside näidistest, mille komisjon on esitanud ja mille õigsuse üle vaidlust ei ole, nähtub, et nimetatud litsentsid hõlmavad püügihooaegadega seotud piiranguid ja neis näidatakse teatud sadamad, kus saak lossida tuleb. Nimetatud litsentside suhtes kehtivad lisaks muud tingimused, millest võivad pädevad asutused suuliselt või kirjalikult teavitada.

34. Komisjoni ja Iirimaa poolt esitatud teabe kohaselt pidasid Iiri ametiasutused ning Ühendkuningriigi ja Mani saare ametiasutused selle litsentsisüsteemi kohaldamise üle läbirääkimisi. Nimetatud läbirääkimised, mis olid suures osas suulised, ei päädinud Iiri ametiasutusi rahuldava korraldusega. Selle tulemuseks oli, ning näib, et selle tõsiasja üle ei vaield, et 1977. ja 1978. aastal ei antud Iiri kaluritele ühtegi litsentsi.

35. 1978. aastat käsitlevates ettepanekutes oli komisjon nimetatud vööndile ette näinud mõnevõrra väiksema püügikoguse kui 1977. aastal, tehes samas ettepaneku suurendada veidi Prantsusmaa, Iirimaa ja Madalmaade kvote, kompenseerides selle Ühendkuningriigi kvoodi samaväärse vähendamisega.

36. Toimikust selgub, et 1977. aastal ei andnud Ühendkuningriik komisjonile mingit teavet sel ajal kehtivate ühenduse eeskirjade rakendamiseks vastu võetud meetmete kohta. Komisjoni ja Briti valitsuse vahel toimusid 1978. aasta esimesel poolel arutelud, mis puudutasid peamiselt Rahvusvahelise Mere Uurimise Nõukogu tehtud soovitusel põhjal kogu püügikvoodi võimalikku vähendamist vastavalt komisjoni esitatud ettepanekutele. 17. augustil 1978. aastal esitas Ühendkuningriigi valitsus komisjonile Haagi resolutsiooni VI lisa kohaselt meetme projekti, mis pidanuks jõustuma 21. augustil 1978. Nimetatud teatise kohaselt kavatses Briti valitsus vähendada lubatud kogupüüki 9000 tonnini, millest 8100 tonni reserveeritakse Ühendkuningriigi ja Mani saare kaluritele. Nimetatud piirangu kohaldamist pidi kontrollitama litsentside teel niiviisi, et 120 litsentsi antaks Ühendkuningriigi kalalaevadele. Lisaks teatas Briti valitsus kavatsusest sulgeda kalastuspiirkond 24. septembrist 31. detsembrini 1978 või juba enne 24. septembrit, kui 9000 tonni suurune kvoot täitub enne nimetatud kuupäeva. Teatis ei sisaldanud teavet teiste liikmesriikide kalurite õiguste kohta; ainus teave selle kohta oli see, et Briti valitsus oli selles küsimuses koostöö tegemise eesmärgil juba võtnud ühendust Iirimaa, Madalmaade ja Prantsusmaa valitsustega. Komisjon vastas kohe Ühendkuningriigile, et tal ei ole võimalik sellise lühikese aja jooksul võtta seisukohta ning taotles lisateavet. Järgmises teatises taotles komisjon, et kalastuspiirkonda ei tohiks sulgeda enne 1. oktoobrit.

37. 20. septembril 1978. aastal kehtestas Ühendkuningriik määruse Irish Sea Herring (Prohibition of Fishing) Order 1978 nr 1374, millega keelati kogu Iiri meres heeringapüük alates 24. septembrist.

38. Menetluse viimasel etapil on komisjoni etteheited seotud peamiselt asjaoluga, et komisjoni ja asjaomaseid liikmesriike ei teavitatud ei 1977. ega 1978. aastal õigeaegselt alates 1977. aastast jõustatud litsentsisüsteemi kohaldamisest tulenevate kalapüügipiirangute ja majandamissüsteemi tegelikust ulatusest. Eelkõige väidab komisjon, et litsentsisüsteemi kohaldati nii, et litsentside saamise tingimused piirasid Mani saare vetes oma ajaloolisi õigusi kasutada soovinud Iiri kalurite kalandustegevust Ühendkuningriigi vetes. Nimetatud süsteemi praktiliseks tulemuseks oli see, et Iiri kalurid tõrjuti välja kalastusvööndist, kus nad olid traditsiooniliselt oma kalandustegevust harrastanud. Lisaks heidab komisjon ette, et Ühendkuningriik on püügihooaja lõpetamise ettepoole toomisega tekitanud kahju teiste liikmesriikide kaluritele, eriti Prantsusmaa ja Madalmaade kaluritele, lühendades perioodi, mille kestel nad traditsiooniliselt kõnealustes vetes kala püüdsid, ning on toonud seega kasu oma kalamajandusele kõnealuse kvoodi osas. Lõpuks juhib komisjon tähelepanu asjaolule, et muutes litsentsisüsteemiga praktiliselt võimatuks kala lossimise Mani saarel on Ühendkuningriik tõkestanud Iiri kalurite juurdepääsu eriti tulutoovale turule, ning rikkunud seega kaupade vaba liikumise põhimõtet, mis kehtib kahtlemata ka Mani saare suhtes.

39. Komisjoni väited toatavad Prantsusmaa, Iirimaa ja Madalmaade valitsus. Prantsusmaa valitsus rõhutas Ühendkuningriigi meetmete diskrimineerivat laadi, mis ilmneb selles, et tuues keeluperioodi alguse 1. oktoobrilt 24. septembrile, annab ta oma kaluritele ülemäärase osa kogupüügist; eelkõige mõjutas selline meede muid kui Briti kalureid. Iirimaa valitsus nõustus komisjoni analüüsiga, mis käsitleb litsentsisüsteemi mõjusid Iiri kaluritele, kes pidid juhul, kui nad soovisid kasutada oma ajaloolisi õigusi Mani saare vetes, nõustuma litsentsidega, mille tagajärjel väheneks nende püük miinimumini kogu Iiri meres. Ühendkuningriigi poolt litsentsita kalurite suhtes kohaldatavate võimalike sanktsioonide oht takistas neid üldse kõnealuses kalastusvööndis kala püüdmast. Lõpuks väidab Madalmaade valitsus, et Madalmaade kalurite huvisid mõjutasid Briti meetmed kahjulikult kahel viisil: ühelt poolt sellepärast, et Ühendkuningriigi poolt ühepoolselt kasutatud püügikvoodid vähendasid märkimisväärselt teiste liikmesriikide osa, ning teiselt poolt sellepärast, et püügihooaja lõpetamise kuupäeva ettepoole toomine mõjutas kahjulikult peamiselt Madalmaade kalureid, kelle kalapüük oli koondunud täpselt sellesse hooaega.

40. Enda kaitseks väidab Ühendkuningriik, et litsentsisüsteemi iseenesest ei saa vaidlustada, kuna see kujutab endast eriti tõhusat vahendit kõnealuses piirkonnas kehtivate püügipiirangute järgimise tagamiseks. Kuna „Licensing Order“ määrused olid vastu võetud määruse nr 1779/77 rakendamiseks, ei olnud Ühendkuningriigil kohustust neist teavitada määruse nr 101/76 artiklite 2 ja 3 alusel ega taotleda neile komisjoni heakskiitu Haagi resolutsiooni VI lisa alusel, kuna kahte kõnealust siseriiklikku meetet kohaldati ainult Ühendkuningriigi ja Mani saare kalalaevade suhtes. Mis puutub 1978. aastaks komisjoni kehtestatud meetmetesse, mille eesmärk oli fikseerida Rahvusvahelise Merenõukogu poolt soovitatud kogupüügist suurem püük ning vähendada vastavalt eelmise aastaga võrreldes Ühendkuningriigi kvooti, siis nend osas ei saanud Briti valitsus anda oma nõusolekut. Briti valitsus vaidlustas igasuguse ohu olemasolu Ühendkuningriigi

vetes litsentsita kala püüdvatele Iirimaa kaluritele, kuna nimetatud litsentse nõuti vaid Ühendkuningriigi ja Mani saare kalalaevadelt. Ühendkuningriigi suhtes ei või kohtumenetlust algatada üksnes tema väidetava kavatsuse tõttu. Lõpuks väitis Briti valitsus, et püügihooaja lõpetamise kuupäeva toomine 24. septembrile oli kohane kaitsemeede, mis oli hädavajalik ning mida kohaldati ilma igasuguse diskrimineerimiseta, ning et sellest teavitati nõuetekohaselt komisjoni ja taotleti tema heakskiitu.

41. Ühendkuningriigi valitsus juhib tähelepanu ka Mani saare, mis ei ole korrektselt väljendades Ühendkuningriigi osa, põhiseaduslikule eriseisundile. EMÜ asutamislepingu artikli 227 artikli 5 punkti c alusel, nagu seda on muudetud Ühendkuningriigi ühinemisel, kohaldatakse Mani saare suhtes asutamislepingu sätteid üksnes sel määral, mis on vajalik ühinemislepingus sätestatud korra rakendamise tagamiseks. Saare ja ühenduse vaheline eriline suhe on kindlaks määratud ühinemisaktile lisatud protokollis nr 3. Nimetatud protokollist selgub, et suhetes Mani saarega kohaldatakse üksnes kaupade vaba liikumist käsitlevaid sätteid ning ühenduse kalavarude kaitseks vastuvõetud meetmed ei laiene nimetatud territooriumile ja tema jurisdiktsiooni kuuluvatele vetele.

42. Komisjon ei nõustu selle seisukohaga. Võttes arvesse kalapüügi valdkonnas tihedat seost turukorralduse ja struktuurimeetmete vahel, leiab ta, et protokollis nr 3 tuleb tõlgendada nii, et ühenduse vastuvõetud kaitsemeetmeid kohaldatakse ka Mani saare vete suhtes.

43. Mani saare põhiseadusliku seisundi ega nimetatud territooriumi ja ühenduse vahelise suhte hindamine ei näi vajalik. Kõnealuse määruse sõnastusest selgub, et Briti valitsus võttis selle vastu Ühendkuningriigi õigusaktide kohaselt ning seega vastutab ühenduse ees nimetatud meetme eest Ühendkuningriik. Olles teinud sellise sissejuhatava märkuse, uurib kohus allpool eraldi olukorda 1977. aastal, mil ühenduse kaitsemeetmed olid olemas, ja olukorda 1978. aastal, mil selliseid meetmeid ei olnud.

1977. aastal kohaldatav kord

44. 1977. aastal reguleeris kõnealust merevööndit määrus nr 1779/77, mis hõlmas, nagu eespool on nimetatud, püügikvootide ja hooajalise püügikeelu (1. oktoober – 19. november 1977) kehtestamist võõndis, mis piirnes Mani saare vete ning nimetatud saare ja Suurbritannia ranniku vaheliste vetega.

45. Nimetatud määruse artikli 4 kohaselt olid liikmesriigid kohustatud võtma nende sätete täitmise tagamiseks vajalikke meetmeid. Ühendkuningriik on esitanud küsimuse, kas komisjoniga konsulteerimise ja talt heakskiidu taotlemise kohustus laieneb seda liiki meetmetele. Nagu Euroopa Kohus 4. oktoobri 1979. aastal kohtuasjas 141/78 (Prantsusmaa Vabariik v. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik) tehtud otsuse lõikes 11 kinnitas, on kõnealune kohustus üldine ja seda kohaldatakse kõigi liikmesriikide ja mitte ühenduse asutuste kaitsemeetmete suhtes. Sellest tulenevalt ei ole ühenduse määruse rakendamiseks liikmesriigi poolt vastuvõetud meetmed vabastatud Haagi resolutsiooni VI lisas sätestatud konsulteerimiskohustusest ega määruse nr 101/76 artiklites 2 ja 3 sätestatud teavitamiskohustusest. Sellise topeltkohustuse põhjus on eriti selge seoses Ühendkuningriigi poolt võetud meetmetega, mis seisnesid litsentsisüsteemis,

mille rakendamine kuulus täielikult Ühendkuningriigi ja Mani saare ametiasutuste pädevusse.

46. Seetõttu ilmneb, et Ühendkuningriik ei ole litsentsisüsteemi kehtestamisel eespool nimetatud sätetest ja määruse nr 1779/77 artiklist 4 tulenevaid kohustusi täielikult täitnud. Ühenduse õigusaktidega teistele liikmesriikidele ja nende kodanikele tagatud õiguste ja huvide kaitsmiseks oli vaja kehtestada ja avaldada kõik Briti ametiasutuste poolt määruse nr 1779/77 rakendamiseks valitud süsteemi üksikasjalikud rakenduseeskirjad, et võimaldada kõigil liikmesriikidel ja asjaomastel isikutel, samuti ühenduse asutustel, kontrollida, kas kasutuselevõetud süsteem on kooskõlas nii asjaomase määrusest nr 1779/77 tulenevate Ühendkuningriigi kohustustega kui ka määruse nr 101/76 artiklis 2 ja EMÜ asutamislepingu artiklis 7 sätestatud üldiste mittediskrimineerimise ja võrdsuse nõuetega, mis puudutavad kalastuspiirkondade juurdepääsutingimusi. Kohustus kehtestada õiguslikult toimivad rakendusmeetmed, millega kõik asjassepuutuvad isikud vabalt tutvuda saavad, on eriti oluline merepüügi korral, mida tuleb ette kavandada ja korraldada; õigusselguse nõue on eriti vältimatu sektoris, milles võivad igasuguse ebaselgusega kaasneda intsidentidendid ja eriti tõsised sanktsioonid.

47. Eespool toodust tuleneb, et Ühendkuningriik rikkus ühenduse õigusaktidest tulenevaid eeskirju juba alates 1977. aasta hooajast, kuna ta ei taganud määruse nr 1779/77 rakendamist õiguslikult kehtestatud ja avaldatud meetmetega ning ei edastanud ei komisjonile ega teistele otseselt asjassepuutuvatele liikmesriikidele mingit või vähemalt piisavalt täpset teavet oam tegevuse kohta selles valdkonnas.

1978. aastal kohaldatav kord

48. 1978. aastal kehtivate sätete puhul on vaja juhtida esmalt tähelepanu sellele, et Ühendkuningriik lasi kõnealusel vööndis kohaldatavate kaitsemeetmete süsteemi osas jätkuda täielikul ebaselgusel, hoolimata komisjoni korduvatest ja Ühendkuningriigile siduvatest nõudmistest saada täpset teavet. Eelkõige ei vastanud 1978 Haagi resolutsiooni VI lisas sätestatud nõuetele 17. augusti 1978. aasta teatis, mis esitati enne Irish Sea Herring (Prohibition of Fishing) Order 1978 nr 1374 jõustumist 20. septembril. Võttes arvesse nimetatud teatisele eelnevat pikka tegevusetuse perioodi, ei saa asjaolu, et 17. augustil konsulteeriti ootamatult komisjoniga meetmete osas, mis pidid teatise kohaselt jõustuma neli päeva hiljem, pidada nimetatud resolutsiooniga kooskõlas olevaks menetluseks. See peab seda enam paika, et Ühendkuningriigi teatis sisaldaks kavandatava meetme ulatuse kohta üksnes mittetäielikku teavet: selles ei esitatud kaitsemeetmete vajadust käsitlevat selgesõnalist põhjendust ega mainitud teiste asjaomaste liikmesriikide huvide kaitset. Neil asjaoludel oli komisjonil õigus jätta heakskiitmata meede, mille ulatust ja põhjendatust ei saanud ta hinnata.

49. 20. septembril 1978. aastal jõustatud õigusaktis piirdatakse vaid kõikide Iiri meres olevate kalastuspiirkondade sulgemisega alates 24. septembrist 1978. See puudutab geograafilist ala, mis erineb sellest, mille suhtes kehtib määruse nr 1779/77 artiklis 1 sätestatud hooajaline sulgemine. Pealegi ei mainita vastuvõetud õigusaktis lubatud püügikoguseid ega nende püügikoguste jaotust erinevate asjaomaste liikmesriikide kalurite vahel. Ühendkuningriigi poolt ühepoolset võetud meede muutis seega nähtavalt 1977. aastal kehtinud ühenduse kaitsemeetmeid. Seetõttu on ilmne, et Ühendkuningriik

kahjustas ühepoolset kõnealuses vööndis olukorda, mis loodi ühenduse vahenditega 1977. aastaks, kuigi ta eelnimetatud 2. ja 13. veebruari 1978. aasta teatistes võtnud kohustuse need vahendid säilitada, ilma et ta oleks suutnud anda usaldusväärset teavet vastuvõetud meetmete mõju kohta ega tuua välja kaitsevajadust, millega võiks tehtud muudatusi põhjendada. Seega tuleb asuda seisukohale, et ka 1978. aastal kohaldatud korra osas on Ühendkuningriik on rikkunud asutamislepingust tulenevaid kohustusi.

Tursikukaitseala

50. 1977. aasta jooksul võttis nõukogu tursikupüügi keelamise meetmed kolmel korral: 18. veebruari 1977. aasta määruses nr 350/77 kalavarude kaitse ja majandamise ajutiste meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 48, lk 28) artikliga 5 ajavahemikuks 21. veebruar–31. märts 1977; 25. juuli 1977. aasta määruses nr 1673/77 tursikupüügi keelamise kohta (EÜT L 186, lk 30) 1. septembrist 15. oktoobrini ning lõpuks 11. oktoobri 1977. aasta määruses nr 2243/77 tursikupüügi keelamise kohta täiendavaks perioodiks 16. oktoobrist 30. oktoobrini 1977. Nimetatud keeld hõlmab Šotimaa ida- ja põhjarannikuga külgnevat vööndit; eespool nimetatud määrustes kehtestatud piirangud ei ole täielikult ühesugused, kuid vastuvõetud meetmete ühine omadus oli see, et need ei laiene idas kaugemale nullmeridiaanist (ehk Greenwichi meridiaanist).

51. Briti valitsus võttis 31. oktoobril 1977 vastu määruse Norway pout (Prohibition of Fishing (No 3) Order 1977 nr 1756, millega keelati alates 1. novembrist 1977 tursikupüük samas vööndis, mida piirab idast Greenwichi meridiaan. Komisjon esitas nõukogule samal ajal ettepaneku, mis pärast teatavaid muudatusi ja oma lõppseisundis püüdis säilitada tursikukaitseala vastavalt oma varasemale määratlusele, teisisõnu, et see piirneb idast nullmeridiaaniga. Nimetatud ettepanekuga juhtus samamoodi nagu kõigi nõukogu 30.-31. jaanuari 1978. aasta istungil käsitletavate kalanduspoliitika meetmetega, ning 1978. aastal ühenduses kõnealuse vööndit puudutavaid kaitsemeetmeid ei olnud.

52. Ühendkuningriigi valitsus esitas komisjonile 3. ja 20. juulil 1978 Haagi resolutsiooni VI lisas sätestatud menetlusele viidates mitme kaitsemeetme projektid, mille hulgas oli ettepanek tursikukaitseala hooajaliseks laiendamiseks igal aastal 1. oktoobrist järgmise aasta 31. märtsini, viies nimetatud vööndi idapiiri kuni Ühendkuningriigi kalastusvööndi ja Norra kalastusvööndi vahelise eraldusjooneni ning alates punktidest, kus see eraldusjoon lõikab 2° idapikkust, mööda kõnealust meridiaani. See teave lisati kavandatava meetme projektile. Toimikust ei ole näha, kas vastavalt määrusele nr 101/76 teavitati Taanit, kelle kalamajandust kavandatav meede otseselt mõjutas.

53. Komisjon ei andnud kavandatavale meetmele heakskiitu. Sellest hoolimata jõustati komisjonile esitatud projektile vastav meede 20. septembril 1978 kehtestatud ja 1. oktoobril 1978 jõustatud määrusega Norway Pout (Prohibition of Fishing) (No 3) (Variation) Order 1978 nr 1379, mille eesmärk oli laiendada tursikupüügi keeluala ida suunas eespool kirjeldatud jooneni iga aasta 1. oktoobrist järgmise aasta 31. märtsini.

54. Komisjon leiab, et nimetatud meede on vastuolus ühenduse õigusega, kuna see ei ole tõeline kaitsemeede, vaid tegelikult majanduspoliitiline meede, mille eesmärk on parandada nimetatud piirkonnas kiltturska ja merlangi püüdvate Ühendkuningriigi kalurite saaki kõnealuses laiendatud vööndis traditsiooniliselt tööstuslikku tursikupüüki

harrastavate Taani kalurite kahjuks. Menetlusse astunud Taani valitsus juhib tähelepanu Ühendkuningriigi poolt ühepoolsete meetmetega Taani kalalaevastiku märkimisväärsele osale põhjustatud tõsisele ja selle olemasolu ohustavale kahjule.

55. Ühendkuningriik väidab, et vastuvõetud meede on tõeline kaitsemeede, kuna tursikupüük väikesesilmalise võrguga toob kaasa suure noore kilttursa ja noore merlangi kaaspüügi, vähendades nende samade täisealiste, inimtoiduks mõeldud kalade hilisemaid saake, ja kahjustades kalavarude taastumisvõimet.

56. Eespool nimetatud ühenduse sätetest, eriti Haagi resolutsiooni VI lisast ja nõukogu 31. jaanuari 1978. aasta deklaratsioonist tuleneb, et liikmesriigid võivad ühepoolseid kaitsemeetmeid võtta üksnes siis, kui see on hädavajalik. Sellega seoses on vaja juhtida tähelepanu ennekõike sellele, et Ühendkuningriik ei ole täitnud Haagi resolutsioonis sätestatud menetlusnõudeid. Ühendkuningriigi valitsuse poolt komisjonile saadetud kirjades, milles ta taotles kavandatavale meetmele heakskiitu, ei ole mingeid viiteid meetme eesmärgile ja põhjendusele; valitsus vaid andis teada kavandatava meetme teksti ja teatas oma kavatsusest võtta see meede peagi kasutusele.

57. Vaidlus on selles, kas Norra tursikukaitseala laiendamine ida suunas vastab tõelisele ja kiireloomulisele kaitsevajadusele ning, eeldades, et selline vajadus on olemas, kas täieliku tursikupüügi keelu geograafiline laiendamine on kõige sobivam vahend selle rahuldamiseks. Sellega seoses on vaja meelde tuletada, et 1977. aastal suutis nõukogu jõuda kokkuleppele tursikupüügi korda käsitleva lahenduse osas, mis asjaomase liikmesriigi arvates oli ajutiselt rahuldav. Määruste nr 1673/77 ja 2243/77 preambulate põhjendustes väidetakse, et tursikukaitseala määratakse kindlaks kättesaadavate teadushinnangute põhjal kuni olukorra uuesti läbivaatamiseni. Kuigi nimetatud sätted kaotasid kehtivuse 31. oktoobril 1977, võib 1977. aastal tursikukaitseala laiendamist pidada õiglaseks kompromissiks kõnealuses vöõndis kalastavate erinevate liikmesriikide kalurite huvide vahel. 31. oktoobril 1977 võetud meetme ning komisjonile 2. ja 13. veebruaril 1978 saadetud teatistega andis Ühendkuningriigi valitsus mõista, et nõudub väljakujunenud olukorraga. Neil tingimustel ei saa heaks kiita seda, et liikmesriik ootamatult olemasolevat olukorda muudab, mõjutades kahjulikult teise liikmesriigi huve, kui ta ei suuda asjakohaste teadushinnangute põhjal näidata, et uued kaitsemeetmed on vajalikud ning et kasutatud vahendid on asjakohased. Nende vahendite osas leiab komisjon, et hooajaline püügikeeld laiendatud vöõndis on iseäranis liigne, kuna Ühendkuningriigi eesmärk oleks olnud võimalik saavutada eelkõige kaaspüügi piirangutega seotud paindlikumate meetmete abil. Võttes ühepoolset ja selgitusi andmata kritiseeritava meetme, ei ole Ühendkuningriik suutnud käesolevas menetluses põhjendada, et vastuvõetud meetme näol oli tegemist hädavajaliku kaitsemeetmega.

58. Seetõttu on selge, et olles muutnud ühepoolset ühenduse menetluses eelnevalt kokkulepitud meetmetega loodud olukorda ja olles kahjulikult mõjutanud teise liikmesriigi huve, viitamata selle tegevuse hädavajalikkusele ja kiireloomulisusele kooskõlas Haagi resolutsiooni VI lisas ja määruse nr 101/76 artiklis 3 sätestatud nõuetega, on Ühendkuningriik rikkunud asutamislepingust tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

59. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud. Kuna kostja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud, sh menetlusse astujate kulud, temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

otsustab:

1. Tuvastab, et Ühendkuningriik on rikkunud EMÜ asutamislepingust tulenevaid kohustusi:

a) *Mourne'i kalastuspiirkonna osas* sellega, et jättis täitmata ühenduse õigusaktides sätestatud konsulteerimiskohustuse 1978. aasta septembris määrusega Herring (Restriction of Fishing) Regulations (Northern Ireland) 1978 nr 277 vastuvõetud kaitsemeetmete osas ning sidus need meetmed tunnustatud kaitsevajadusega vastuolus oleva erandiga ja andis lisaks selle erandi vaid teatavaid Ühendkuningriigi kalureid soosivatel tingimustel;

b) Mani saare ja Iiri mere kalastuspiirkonna puhul sellega, et kohaldas 1977. aastal nõukogu 2. augusti 1977. aasta määruse nr 1779/77 rakendamise eesmärgil ning vastavalt määrustele Herring (Irish Sea) Licencing Order 1977 nr 1388 ja Herring (Isle of Man) Licencing Order 1977 nr 1389 ilma asjakohase konsulteerimiseta püügilitsentside süsteemi, mille üksikasjalikud rakendamiseeskirjad jäeti täielikult Ühendkuningriigi asutuste otsustada, ilma et ühenduse asutustel, teistel liikmesriikidel ja asjassepuutuvatel isikutel oleks õiguskindlus süsteemi kohaldamise osas; et säilitas 1978. aastal nimetatud ebaselguse olukorra teiste liikmesriikide kalurite suhtes ning muutis määrusega Herring (Prohibition of Fishing) Order 1978 nr 1374 samal aastal ühepoolset olemasolevaid kaitsemeetmeid teiste liikmesriikide kalurite kahjuks, ilma komisjoniga ühenduse õiguse sätete kohaselt konsulteerimata ja näitamata, et vastuvõetud meetme üksikasjalikud rakendamiseeskirjad on kooskõlas tõelise ja kiireloomulise kaitsevajadusega;

c) tursikukaitseala puhul sellega, et laiendas määrusega Norway Pout (Prohibition of Fishing) (No 3) (Variation) Order 1978 nr 1379 tursiku hooajalise püügikeelu kohaldamisala ida suunas kuni 2° idapikkuseni või kuni Ühendkuningriigi kalastusvööndi piirideni, põhjustades teise liikmesriigi kalapüügile märkimisväärset kahju, taotlemata sellele komisjoni heakskiitu rahuldavatel tingimustel ja põhjendamata vastuvõetud meetet hädavajaliku kaitsemeetmena.

2. Mõista kohtukulud, sh menetlusse astujate kulud, välja Ühendkuningriigilt.

Kutscher

O'Keefe

Touffait

Mertens de Wilmars

Pescatore

Mackenzie Stuart

Bosco

Koopmans

Due

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 10. juulil 1980. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher